

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ
„LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ” – CLASELE V-XII**

Etapa locală, 5 martie 2023

Nivelul 3 – clasele a IX-a și a X-a

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Răspunsurile date nu vor avea titlu sau motto. Utilizarea acestora va atrage după sine descalificarea concurentului.
- Timpul de lucru este de 3 ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele, și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

30 de puncte

FATA CARE CITEA ÎN METROU

de Christine Féret-Fleury

— E deschis!

O voce de bărbat. Scăzută, chiar un pic răgușită, cu un accent greu de definit. O formă înaltă se desfășură în capătul încăperii. Juliette împinse ușa și observă cum se clatină un întreg eșafodaj de cutii de carton, dintre care ultimele fuseseră puse curmeziș. „Atenție!“ nu se abținu ea să strige, dar prea târziu: cutiile se prăbușiră, stârnind un nor de praf. (..).

— Nu se poate! Clasificasem tot... Mă ajutați?

De astă dată, tonul era poruncitor. Juliette, incapabilă să vorbească, încuviință din cap și porni pe bâjbâite spre lumină, vocea venea dintr-acolo, bărbatul era, așadar, singur, își agita brațele, încheieturile osoase îi ieșeau din mânecile prea scurte, iar acum, că praful se mai așezase, îi vedea profilul bine conturat, aproape ascuțit, nasul drept ca al statuilor grecești sau al războinicilor din frescele de la Cnossos – petrecuse două săptămâni în Grecia vara trecută și de atunci îi vedea deseori în reveriile sale, vânturându-și sulile și alergând la atac, cu ochii prelungi și oblici arzând de dorința unei nemuriri încărcate de glorie.

— Desigur, murmură ea într-un târziu, fără a avea certitudinea că o auzise.

El răvășea volumele căzute, făcând tot mai multe gesturi inutile, ca un înotător nepriceput...

— Nu mai știu cum le-am aranjat. După temă sau după țară, poate. Ori după gen.

Adăugă apoi, ca pentru a se scuza:

— Sunt foarte distrat. Fata mea îmi reproșează mereu asta. Zice că o pasăre mi-a luat capul cu ea acum multă vreme.

— Mica Zaïde? întrebă Juliette, deja ghemuită, cu mâinile printre pagini. E fiica dumneavoastră? O serie aproape completă a romanelor lui Zola i se etala sub ochi: *Izbânda familiei Rougon, Haita, Greșeala abatelui Mouret, O pagină de dragoste, Pot-Bouille, Nana, Creație...* Le adună și le ridică într-un teanc stabil pe podea, la marginea maldărului de volume.

— Ați întâlnit-o?

— Da, ea mi-a propus să intru.

— Trebuia să-i spun să fie mai atentă.

— Par așa de periculoasă?

De sub cărțile lui Zola, chipul brăzdat de o mustață fină al unui bărbat o fixa cu insolentă. Juliette descifra titlul: *Bel-Ami*.

— Maupassant, zise ea. Și acolo, Daudet. Romane naturaliste. Poate ați încercat să le sortați după genul literar...

El nu o asculta.

— Nu, nu păreți periculoasă, recunosc după ce chibzui o clipă. Sunteți librar? Sau profesoară? Bibliotecară oare?

— Nicidecum, eu... lucrez în domeniul imobiliarelor. Dar bunicul era librar. Când eram mică, îmi plăcea la nebunie magazinul lui. Îmi plăcea mult să-l ajut. Îmi plăcea mirosul cărților...

Mirosul cărților... Îl simțea chiar dinainte să intre în librărie, de cum zărea vitrina îngustă, în care librarul nu expunea mai mult de un volum o dată; în general, o carte de artă, deschisă pe un pupitru, din care întorcea o pagină în fiecare zi. Unii oameni se opreau, își amintea ea, ca să privească imaginea zilei, un mic Ruisdael¹, un portret de Greuze², un peisaj marin de Nicolas Ozanne³... Pentru fetița de atunci și adolescenta de mai târziu, acesta era palatul din *O mie și una de nopți*, refugiul din după-amiezile ploioase de miercuri, pe care și le petrecea ordonând pe rafturi cărțile nou-venite sau citind în depozit. Bibliofil pasionat, mereu în căutare de ediții rare, bunicul ei cumpăra biblioteci întregi de cărți de ocazie, din care mare parte erau îngrămădite în lăzile înalte din dreapta ușii. Scotocind prin aceste comori, Juliette descoperise nu doar clasicii literaturii pentru copii, ci și opere ale unor autori oarecum uitați, Charles Morgan, Daphné Du Maurier, Barbey d'Aureville, plus un șir de romaniere din Anglia, printre care Rosamond Lehmann. Devora romanele Agathe Christie ca pe bomboane... Ce bune erau!

Glasul bărbatului în negru o readuse brutal în prezent:

¹ Jacob van Ruisdael (1628–1682), pictor peisagist olandez (n. tr.)

² Jean-Baptiste Greuze (1725–1805), pictor și desenator francez (n. tr.)

³ Nicolas-Marie Ozanne (1728–1811), desenator francez (n. tr.)

— Uitați, luați-le pe-astea! Acum îmi aduc aminte că nu știam unde să le pun. Ceea ce înseamnă, presupun, că sunt gata să plece.

Din reflex, desfăcu brațele să primească vraful de cărți pe care el i-l întindea, apoi repetă uimită:

— Gata să plece?

— Da. Nu de aceea vă aflați aici? Vreți să faceți parte dintre cărăuși? Firește, ar fi trebuit să vă pun întrebări înainte. Pregătisem o listă pe acolo – arată cu un gest evaziv biroul plin de hârtoage și de tăieturi din ziare –, dar nu o găsesc niciodată când am nevoie. Pot, totuși, să vă ofer o cafea.

— Eu... Nu, mulțumesc, trebuie să...

— Se impune, totuși, să vă explic... modul în care funcționăm... noi, adică ei, fiindcă eu... În sfârșit, e ceva mai complicat. Eu nu ies (...)

Fără să mai ofere alte explicații, bărbatul își lăsă privirea să rătăcească peste cutiile de carton stivuite de-a lungul pereților, aliniată cu grijă, aproape îmbucate – un zid ce căptușea zidul inițial, izolând mica încăpere de lumina și de zgomotele de afară.

— Cunoașteți principiul cărților călătoare, rosti bărbatul după câteva clipe de tăcere. Un american, Ron Hornbaker, a creat ori, mai bine zis, a sistematizat conceptul în 2001. Să transformi lumea toată într-o bibliotecă... Bună idee, nu? Pui o carte într-un loc public, gară, bancă dintr-un scuar, cinematograful, cineva o ia, o citește, apoi, peste câteva zile sau săptămâni, o lasă la rândul lui în altă parte.

Își împreună mâinile sub bărbie într-un triunghi aproape perfect.

— Totuși, era nevoie să poți urmări cărțile „puse în libertate“, să le reconstitui itinerarul, să li se permită cititorilor să-și împărtășească impresiile. Așa a apărut site-ul asociat mișcării, unde se înregistrează fiecare carte. I se atribuie un identificator, ce trebuie semnalat lizibil pe copertă, cu URL-ul site-ului. Astfel, cel care găsește o carte călătoare poate să anunțe data și locul descoperirii, să-și exprime o părere sau o obiecție...

— Deci cu asta vă ocupați? îi tăie vorba Juliette.

— Nu chiar.

Bărbatul se ridică, se duse la teancurile pe care Juliette, de bine, de rău, le reconstituise și luă câte un volum din fiecare.

— Iată! Avem o selecție destul de aleatorie de lecturi posibile. *Război și pace* de Tolstoi. *Tristețea îngerilor* de Jón Kalman Stefánsson. *Suita franceză* de Irène Némirovsky. *Lupta din miezul iernii* de Jean-Claude Mourlevat. *Nimic nu se opune nopții* de Delphine de Vigan. *Cavalerul Lancelot* de Chrétien de Troyes. Următorul cărăuș care intră în camera asta va avea răspunderea de a transmite aceste cărți.

— Răspunderea? accentuă Juliette.

— N-o să le lase în natură sau în tren. Nu se va baza pe noroc, dacă vreți, ca volumele să-și găsească cititorii.

— Dar cum...

— Va trebui să le *aleagă* un cititor. Sau o cititoare. Cineva pe care l-a observat, pe care l-a urmărit chiar, până când a intuit de ce carte are *nevoie* respectiva persoană. Nu vă faceți idei greșite, e o adevărată muncă. Nu dai o carte ca sfidare, din capriciu, din dorința de a bulversa sau a provoca, exceptând cazul

când nu există un motiv. Cei mai buni cărauși ai mei sunt înzestrați cu o mare putere de empatie: simt, în adâncul lor, frustrările, resentimentele strânse într-un corp pe care, la prima vedere, nimic nu-l deosebește de un altul. (...)

- Chiar trebuie să plec, zise ea, mai mult ca să se convingă pe sine decât ca să-l anunțe pe el.
- Dar o să veniți din nou.

Nu era o întrebare. Îi întinse pachetul de cărți legat cu o curea de pânză. Ca odinioară, se gândi ea, manualele pe care școlarii le cărau în spate, povară legănătoare și țeapănă. Nu era mirată; nici nu și l-ar fi imaginat folosind o sacoșă de plastic.

- Da. O să vin. Îndesă volumele sub braț, se răsuci și porni spre ușă. Când să apese pe clanță, se opri.
- Vi se întâmplă să citiți romane sentimentale? întrebă ea fără să se întoarcă.
- O să vă surprind, răspuse el. Da. Din când în când.
- Ce se întâmplă la pagina 247? întrebă, amintindu-și de lacrimile care, pe la pagina 247 (Juliette verificase dimineață trăgând discret cu ochiul spre vecina ei), creșteau între genele tinerei din fața sa.

Timpul trecea. Bărbatul părea să reflecteze la întrebare. Ori poate urmărea o amintire. Apoi spuse:

- La pagina 247, totul pare pierdut. Știți, e cel mai bun moment.

Traducere de Mihaela Stan

A. (2 puncte: 0,5 punct pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. În copilărie, Juliette citea cu pasiune operele scrise de:

- a. Irène Némirovsky;
- b. Delphine de Vigan;
- c. Agatha Christie;
- d. Chrétien de Troyes.

2. Fata îi reproșează mereu tatălui că este:

- a. foarte distrat;
- b. nepriceput;
- c. foarte ocupat;
- d. prea serios.

3. Juliette lucrează:

- a. într-o librărie;
- b. într-o școală;
- c. într-o bibliotecă;
- d. în domeniul imobiliarelor.

4. Selecția de lecturi posibile pentru a fi transmise de următorul cărauș conținea și opere scrise de:

- a. Zola;
- b. Tolstoi, Jón Kalman Stefánsson;

- c. Maupassant;
- d. Charles Morgan, Daphné Du Maurier.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

1. Juliette își amintește de librăria bunicului său.
2. Bărbatul îi explică principiul cărților călătoare.
3. Juliette vede o serie a romanelor lui Zola.
4. Bărbatul o întreabă pe tânără dacă a întâlnit-o pe fiica lui.
5. Cutiile pline de cărți se prăbușesc într-un nor de praf.
6. Bărbatul îi dă pachetul de cărți legat cu o curea de pânză.
7. Juliette spune că va veni din nou.
8. Bărbatul răvășește volumele căzute.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare din cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, formulând enunțuri, la fiecare din următoarele cerințe:

1. Precizează două criterii amintite în text, după care bărbatul ar fi putut clasifica operele.
2. Menționează motivul pentru care venise Juliette, așa cum crede și o întreabă bărbatul.
3. Explică principiul cărților călătoare, așa cum este prezentat în text.
4. În text există următoarea secvență: „Pentru fetița de atunci și adolescența de mai târziu, acesta era palatul din *O mie și una de nopți*, refugiul din după-amiezile ploioase de miercuri, pe care și le petrecea ordonând pe rafturi cărțile nou-venite sau citind în depozit.”

Prezintă, în cel mult 10 rânduri, semnificația din context a afirmației naratorului.

D. (12 puncte)

Tu și colegii tăi de clasă ați avut de citit textul Christinei Féret-Fleury pentru o oră de dezbateri la clubul de lectură al școlii. Un coleg afirmă: „*Un lucru cu adevărat extraordinar ar fi dacă omul ar putea să transforme toată lumea într-o bibliotecă.*”

Redactează un text de cel mult 30 de rânduri care să reprezinte răspunsul tău la această afirmație. În redactarea textului, vei avea în vedere formularea a două argumente care să-ți susțină punctul de vedere.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

Top 5 aplicații pentru cititor

Nu există un număr de aplicații care să satisfacă nevoile unui cititor pasionat, iar dintre cele existente sunt și mai puține cele care merită a fi menționate. Dacă îți place să-ți faci ordine atât în cărți, cât și în gânduri, poate această listă îți va fi de ajutor.

1. GOODREADS

Cea mai populară aplicație din listă, cu peste zece milioane de descărcări pe Play Store, Goodreads este o comunitate extraordinară, vastă, unde poți vedea ce citesc prietenii tăi și nu numai.

Aici poți urmări scriitori contemporani notabili, precum Gaiman și Backman, pentru a vedea ce lansări de carte plănuiesc sau chiar ce se află pe lista lor TBR. De asemenea, primești recomandări în funcție de listele tale. Pe lista de minusuri aș pune designul specific anilor 2000 și faptul că este mult mai limitată decât site-ul. Nu poți adăuga citate, de fapt secțiunea de comunitate lipsește aproape complet.

2. BOOKLY

Dezvoltată de un start-up românesc, Bookly este o aplicație care, pe lângă adăugarea cărților din raftul tău, îți oferă statistici legate de timpul petrecut citind. Aș compara-o cu o aplicație de fitness pentru creier. Poți adăuga citate și gânduri, îți poți testa ținte pe care vrei să le atingi, iar la sfârșit poți genera un grafic pe care să-l împărtășești cu prietenii pentru a transforma totul într-o competiție. Au și sunete de fundal (de ploaie, de cafea, de pădure tropicală) care să te ajute să te concentrezi.

3. LITSY

Utilizatorii de Android au fost nevoiți să aștepte ceva timp pentru aplicația aceasta, care este visul oricărui bookstagramer. Cu o interfață asemănătoare cu cea a Instagramului este aplicația perfectă pentru a împărtăși poze împreună cu citatele tale preferate și recenzii ale cărților pe care le citești.

4. BOOKSHELF: YOUR VIRTUAL LIBRARY

Rapoarte și statistici care pot părea copleșitoare la început. Cu toate acestea nu-ți ia mult să-ți dai seama cât de ușor este Bookshelf de folosit. Îți poți crea câte rafturi dorești și ai taguri prin care-ți poți categorisi cărțile pentru a face căutările mai ușoare.

5. LIBIB

Așa cum îi spune și numele, este o librărie virtuală unde poți să îți cataloghezi nu doar cărțile ci și muzica și filmele preferate. Deși este destul de limitată, își face treaba și are un feed unde poți posta citate, gânduri și recenzii.

<https://cititoarea.com/miscellaneous/top-5-aplicatii-pentru-cititori/>

A. (8 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare din următoarele cerințe, prin valorificarea textului citat:

1. Menționează două dintre avantajele folosirii aplicațiilor menționate.
2. Descrie o aplicație de lectură pe care o consideri potrivită pentru tine, valorificând textul dat, experiența sau imaginația ta.
3. Explică prin ce se diferențiază două dintre aplicațiile prezentate în textul de mai sus.
4. Prezintă un aspect comun întâlnit la minimum două aplicații din textul dat.

B. (12 puncte)

Imaginează-ți că ai fost invitat/ invitată la un podcast intitulat „Ce mai citești zilele astea?” Redactează un text de cel mult 20 de rânduri, care să reprezinte intervenția ta și în care să îți prezinți viziunea asupra lecturii. În textul tău, vei face referire atât la fragmentul citat, cât și la experiența ta.

SUBIECTUL al III-lea 10 puncte (câte 2 puncte pentru cerințele 1-3 și 4 puncte pentru cerința 4)

Privește cu atenție afișul de mai jos, apoi răspunde, în enunțuri, la următoarele cerințe:

1. Menționează care este scopul afișului prezentat.
2. Precizează o legătură între termenii din imaginea ce reprezintă o mână și cuvintele din jurul acesteia.
3. Explică semnificația sintagmei „Colecționarii de valori”.
4. Prezintă, în cel mult 10 rânduri, mesajul pe care îl transmite afișul.

